

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

MINTAQAVIY MATBUOTNING IJODIY MAYDONI

Sadoqat Raxmatova

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti "Axborot xizmati va jamoatchilik
bilan aloqalar" kafedrası o'qituvchisi*

sadoqat.rahmatova97@gmail.com

+998919554446

ANOTATSIYA

Mazkur ishda Qashqadaryo viloyati matbuoti, xususan, "Qashqadaryo" gazetasining elektron platformasi misolida hududiy ommaviy axborot vositalarining raqamli transformatsiya jarayonlari va ijodiy laboratoriya sifatidagi faoliyati tahlil qilingan. Nashrning an'anaviy bosma shakldan multimedia formatiga o'tishi, kontent tarkibi, auditoriya bilan interfaol aloqa tizimi va ijtimoiy tarmoqlardagi faollik dinamikasi o'rganilgan.

Kalit so'zlar: *hududiy matbuot, ijodiy laboratoriya, raqamli transformatsiya, Qashqadaryo gazetasi, multimedia kontenti, interfaol aloqa.*

АННОТАЦИЯ

В данной работе на примере электронной платформы газеты "Кашкадарья" анализируются процессы цифровой трансформации региональных средств массовой информации Кашкадарьинской области и их деятельность в качестве творческой лаборатории. Изучен переход издания от традиционной печатной формы к мультимедийному формату, структура контента, система интерактивного взаимодействия с аудиторией и динамика активности в социальных сетях.

Ключевые слова: *региональная пресса, творческая лаборатория, цифровая трансформация, газета "Кашкадарья", мультимедийный контент, интерактивная связь.*

ABSTRACT

This paper analyzes the digital transformation processes of regional media in the Kashkadarya region and their function as a creative laboratory, focusing on the electronic platform of the "Kashkadarya" newspaper. The publication's transition from traditional print to a multimedia format, content structure, interactive audience engagement systems, and the dynamics of social media activity are comprehensively examined.

Keywords: *regional press, creative laboratory, digital transformation, "Kashkadarya" newspaper, multimedia content, interactive engagement.*

Bugungi globallashuv va shiddatli axborot almashinuvi davrida milliy matbuotning rivojlanish tendensiyalarini hududiy nashrlar faoliyatisiz tasavvur etib bo'lmaydi. O'zbekiston media makonida mintaqaviy ommaviy axborot vositalari nafaqat mahalliy muammolarni yoritish, balki milliy jurnalistika an'alarini zamonaviy media trendlari bilan

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

boyitishda ham o'ziga xos platforma vazifasini o'tamoqda. Ayniqsa, boy tarixiy tajribaga ega bo'lgan Qashqadaryo viloyati matbuoti o'zining o'tkir publitsistikasi va bugungi kundagi texnologik yangilanishlari bilan alohida ajralib turadi. "1925-yildan buyon shakllangan boy tajriba "Qashqadaryo" gazetasi kabi nashrlar faoliyatida o'z aksini topib, ko'p yillik jurnalistik an'analar zamonaviy axborot makoniga moslashib kelmoqda"⁴⁷.

Ijodiy laboratoriya g'oyasi shunchaki nazariy qarash emas, balki Qashqadaryo viloyati matbuotining bugungi raqamli qiyofasida ham o'z aksini topmoqda. Xususan, viloyatning yetakchi nashrlari Qashqadaryo gazetasi va boshqa hududiy ommaviy axborot vositalarining elektron platformalari an'anaviy jurnalistikadan zamonaviy media mahsulotiga o'tishdagi laboratoriya vazifasini o'tamoqda.

Texnologik transformatsiya jarayonida bu o'tish yanada aniq namoyon bo'lmoqda. An'anaviy bosma nashrlar o'zining elektron nusxalari, ijtimoiy tarmoqlardagi kreativ sahifalari va multimedia kontentlari orqali auditoriya bilan operativ hamda bevosita muloqotni yo'lga qo'yimoqda⁴⁸.

Qashqadaryo saytni tahlil qilish natijasida arxiv materiallar 2021 yilga tegishli ekanligi kuzatildi. Ammo sayt qachon faoliyat yurita boshlaganligi haqida hech qayerda aniq manba topilmadi. Saytda 2025 yil belgisi bor, bu saytning qayta tahrirdan o'tib, yangilanganligini ko'rsatadi. Ko'pincha saytlar dizayni va texnik platformasi yangilanganda, eski bazadagi maqolalar yangi saytga ko'chirilmasligi yoki faqat oxirgi bir necha yillik ma'lumotlar saqlab qolinishi mumkin. Balki, saytning o'zi 2021-yildan ancha oldin ochilgan bo'lishi, biroq hozirgi ko'rinishdagi maqolalar arxivi aynan 2021-yildan boshlab tartibli saqlanib kelmoqda⁴⁹. Mazkur holat O'zbekistondagi mintaqaviy ommaviy axborot vositalarining texnologik transformatsiyasidagi umumiy tendensiyalarini aks ettiradi. Masalan, Qashqadaryo sayti kabi platformalar bosma nashrdan raqamli formatga o'tishda nafaqat arxivlarni saqlash, balki interfaol elementlar (kommentariyalar, jonli efirlar, poll-lar)ni joriy etish orqali auditoriyani faol jalb qilmoqda.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda 2023-2025 yillarda mintaqaviy saytlarning ijtimoiy tarmoqlardagi faolligi 40% ga oshgan (O'zAIF ma'lumotlari asosida). Bu o'z navbatida kreativ kontent (infografikalar, qisqa videolar) orqali bevosita aloqani kuchaytirgan⁵⁰. Shuningdek, transformatsiya jarayonida ma'lumotlar bazasini optimallashtirish (SEO, caching) sababli eski materiallar cheklangan bo'lishi mumkin. Ammo bu nashrning raqamli strategiyasini takomillashtirishga xizmat qiladi. Bunday o'zgarishlar an'anaviy bosma nashrlarni raqobatbardosh qilishda muhim qadam bo'lib xizmat qiladi.

⁴⁷ Qashqadaryo gazeta sayti. Nashrlar tarixi. — URL: <https://qashqadaryogz.uz/> (murojaat qilingan sana: 11.05.2026).

⁴⁸ Jalilov D. Raqamli texnologiyalar va an'anaviy jurnalistikaning o'ziga xos xususiyatlari // O'zbekiston jurnalistika va media tadqiqoti. — 2022. — №4(1). — B. 22–30.

⁴⁹ Qashqadaryo viloyati ijtimoiy-siyosiy gazetasi – "Qashqadaryo" elektron nashri: <https://qashqadaryogz.uz>.

⁵⁰ O'zbekiston Axborot va Mass-Media Fanlari Instituti (O'zAIF). (2025). Mintaqaviy saytlarning raqamli transformatsiyasi va ijtimoiy tarmoqlardagi faollik o'sishi bo'yicha 2023–2025 yillar hisoboti. Toshkent: O'zAIF nashriyoti.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

Qashqadaryo gazetasining bosh sahifasi quyidagi asosiy bo'limlardan iborat: ruknlar, yangiliklar, podkastlar, tahririyat tuzilmasi va interfaol xizmatlar.

- Ruknlar - siyosat, iqtisodiyot, faoliyat, jamiyat, jarayon, ilm-fan, ma'naviyat, salomatlik, madaniyat, olam va sport kabi turli tarmoqlarni qamrab oladi.
- Yangiliklar - yangi qo'shilgan materiallar va eng ko'p o'qilganlar ro'yxatini o'z ichiga oladi.
- Podkastlar - audio va video materiallar joylashgan.
- Tahririyat tuzilmasi - tahririyat rahbariyati, tuzilmasi va nashrlar tarixi haqida ma'lumot beradi.
- Interfaol xizmatlar - murojaatlar, obuna bo'lish usullari va bo'sh ish o'rinlari haqida axborot taqdim etadi⁵¹.

Bu tuzilma gazeta saytini foydalanuvchilar uchun qulay va mazmunli qiladi. Sayt foydalanuvchilari soni aniq ko'rsatilmagan bo'lsada, maqolalarni qaysi biri ko'p ko'ringanligi alohida yangiliklar bo'limida ko'rsatib berilgan. Bunda "Qashqadaryo o'rta asr shaharlari haqida kitob nashr etildi maqola U. Karimova tomonidan 05.06.2025 yilda joylashtirilgan va u hozirgacha 837 marta o'qilgan. "Qashqadaryo gazetasi 100 yoshda" maqolasi T. Nizamov tomonidan yozilgan va u 1yil mobaynida 813 marta ko'rilgan. Yaxshi kitoblarni o'qing va uqing, ana shunda dunyo chindan ham o'zgaradi" maqolasi B. Sayfiyev tomonidan 17.07.2025 yilda tayyorlangan bo'lib, 2026 yilning may holatiga ko'ra 760 marta o'qilgan⁵².

Bundan tashqari ma'naviyat ruknida asarlar tahlili ham berib boriladi. Masalan, "Fransuz adibi Gi de Mopassanning Azizim romani gazetada "Ayollar doimo hayotda bor narsalardan boshqacharoq, antiqaroq narsalarni orzu qiladilar" nomi ostida Nasriddin tomonidan tahlil qilingan"⁵³. Muallif bunga badiiy bo'yoqdorlik, hissiyot qo'shgan. Romanda XIX asr 80-yillarida Shimoliy Afrika va Osiyo mamlakatlarida mustamlakachilik siyosatini yuritayotgan Parij siyosatdonlari, sotqin, malayga aylangan jurnalistlari, ayshu farog'at, maishatbozlik tarafdorlarining axloqi, xulq-atvori, davlat, boylik egasi bo'lish yo'lidagi rang-barang hiylayu nayrang, lo'ttibozliklari ayovsiz kinoya, istehzo bilan ko'rsatib beriladi. Buzuqlikni buzuqlik, telbalikni telbalik, aynishni aynish deb bilmay qo'ygan bashang, olifta toifalarning qaltis, xatarli kechmishlari o'tkir til bilan tasvirlab berilgan. Bundan ko'rinib turibdiki, tarixiy va manaviyatga ixtoslashgan maqolalar auditoriyani ko'proq qiziqtiradi.

Qashqadaryo matbuoti, xususan, "Qashqadaryo" gazetasi misolida hududiy nashrlarning an'anaviy shakldan raqamli formatga o'tish jarayoni muvaffaqiyatli kechmoqda. Sayt platformasining yangilanishi va ijtimoiy tarmoqlardagi faollikning 40% ga oshishi nashrning zamonaviy media makonida raqobatbardosh ijodiy laboratoriyaga aylanganidan dalolat

⁵¹ Qashqadaryo viloyati ijtimoiy-siyosiy gazetasi – "Qashqadaryo" elektron nashri: <https://qashqadaryogz.uz> .

⁵² O'sha manba.

⁵³ Nasriddin. "Ayollar doimo hayotda bor narsalardan boshqacharoq, antiqaroq narsalarni orzu qiladilar" // Qashqadaryo gazetasi. – URL: <https://qashqadaryogz.uz/uz/ayollar-doimo-hayotda-bor-narsalardan-boshqacharoq-antiqaroq-narsalarni-orzu-qiladilar/> (murojaat qilingan sana: 08.05.2026).

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

beradi. Podkastlar va interfaol xizmatlar orqali auditoriya bilan tezkor aloqa yo‘lga qo‘yilgan bo‘lib, o‘quvchilar ko‘proq tarixiy, madaniy-ma‘rifiy va badiiy-tahliliy kontentga yuqori qiziqish bildirmoqda. Xulosa qilib aytganda, ushbu tajriba milliy jurnalistika an‘analarini saqlagan holda raqamli transformatsiyani samarali amalga oshirishning o‘ziga xos mintaqaviy modelidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Jalilov D. Raqamli texnologiyalar va an‘anaviy jurnalistikaning o‘ziga xos xususiyatlari // O‘zbekiston jurnalistika va media tadqiqoti. – 2022. – №4(1). –B. 22–30.
2. Nasriddin. “Ayollar doimo hayotda bor narsalardan boshqacharoq, antiqaroq narsalarni orzu qiladilar”. Qashqadaryo gazetasi. –URL: <https://qashqadaryogz.uz/uz/ayollar-doimo-hayotda-bor-narsalardan-boshqacharoq-antiqaroq-narsalarni-orzu-qiladilar/> (murojaat qilingan sana: 08.05.2026).
3. O‘zbekiston Axborot va Mass-Media Fanlari Instituti (O‘zAIF). (2025). Mintaqaviy saytlarning raqamli transformatsiyasi va ijtimoiy tarmoqlardagi faollik o‘sishi bo‘yicha 2023–2025 yillar hisoboti. Toshkent: O‘zAIF nashriyoti.
4. Qashqadaryo viloyati ijtimoiy siyosiy gazetasi – “Qashqadaryo” elektron nashri: <https://qashqadaryogz.uz>.
5. Qashqadaryo gazeta sayti. Nashrlar tarixi. – URL: <https://qashqadaryogz.uz> (murojaat qilingan sana: 11.05.2026).

